

ਅਨੁਬੰਧ 18: ਨਕਲੀ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ

ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਨਕਲੀ ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

1. ਨਕਲੀ ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ:

- a. ਕਾਊਂਟਰ 'ਤੇ ਟੈਂਡਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਸਿੱਧੇ ਬੈਂਕ ਅਓਫਿਸ ਜਾਂ ਕਰੰਸੀ ਚੈਸਟ ਤੋਂ ਬਲਕ ਟੈਂਡਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬੈਂਕ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- b. ਨਕਲੀ ਨੋਟਾਂ ਲਈ ਗਾਹਕ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਮ੍ਹਾਂ (ਕ੍ਰੇਡਿਟ) ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਕਲੀ ਨੋਟ ਕਾਊਂਟਰ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਬੈਂਕ-ਆਫਿਸ ਜਾਂ ਕਰੰਸੀ ਚੈਸਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਟੈਂਡਰ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- c. ਨਕਲੀ ਨੋਟ ਟੈਂਡਰਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਬ੍ਰਾਂਚਾਂ ਜਾਂ ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ।

2. ਨਕਲੀ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ:

ਨਕਲੀ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਾਂ 'ਤੇ "ਕਾਊਂਟਰਫੇਟ ਨੋਟ" ਵਜੋਂ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਆਰਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਹਰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟ ਨੂੰ ਇਸ ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

3. ਟੈਂਡਰਰ ਨੂੰ ਰਸੀਦ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ:

- a. ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਅਓਫਿਸ ਦੇ ਕਾਊਂਟਰ 'ਤੇ ਟੈਂਡਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬੈਂਕ ਨੋਟ ਅਤੇ ਕਰੰਸੀ ਚੈਸਟ ਜਾਂ ਖਜ਼ਾਨਾ ਨਕਲੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਟੈਂਡਰਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਸੀਦ ਰਸੀਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- b. ਰਸੀਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਟੈਂਡਰਰ ਰਸੀਦ 'ਤੇ ਜਵਾਬੀ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।